

L'estat de la cultura a Espanya, abans i després de la COVID-19

Published by [Interacció](#) [1] on 21/10/2020 - 08:00

Enrique Bustamante (Coord) | [Observatorio de Cultura y Comunicación \(Fundación Alternativas\)](#) [2]

La/es cultura/es espanyoles semblen seguir una similar dinàmica de crisi i resurrecció, d'impuls artístic i caiguda econòmica des de la transició democràtica.

En el cas espanyol, la nova crisi ha arribat en el moment en què tot just es començava a detectar una recuperació de la cultura després d'una dècada perduda, tal i com l'[ICE 2019](#) [3] es referia als últims 10 anys. Un any més tard, la sisena edició de l'["Informe sobre el estado de la Cultura 2020. La acción cultural exterior de España. Análisis y propuestas para un nuevo enfoque"](#) [4] (ICE 2020) ha hagut d'afegir als seus temes d'anàlisi els efectes que la COVID-19 ha tingut en la cultura espanyola.

La primera part de l'informe, compost per cinc articles de diferents autors, **està dedicat a l'acció cultural exterior de l'estat espanyol**. D'acord amb la literatura referenciada a l'informe, la cooperació internacional de la cultura espanyola ha gaudit de períodes de modernització (anys 80 i 90) però també, i més recentment, de regressió i deteriorament (entre els anys 2010 i 2018).

Irene Aláez, [Mariano Martín](#) [5], Juan Luis Manfredi, José Andrés Fernández i [Alfons Martinell](#) [6] aborden la qüestió des de punts de vista diferents, com ara la transformació de la diplomàcia cultural per la multiplicitat d'autors i la comunicació digital o bé la cooperació entre països en el marc de les estratègies i agendes culturals exteriors de la Unió Europea.

A l'hora de definir **com hauria de ser l'acció cultural exterior de l'estat**, però, els autors estan d'acord:

- Ha de requerir una **posició de diàleg intercultural entre els pobles i les seves identitats**, a banda del respecte per les cultures dels altres.
- Ha d'integrar-se en el si d'una **cooperació horitzontal i multilateral tan àmplia com sigui possible** i a favor de la diversitat cultural.
- **Ha de dirigir-se al conjunt de les poblacions** y no només a les elits, motiu pel qual s'ha de **planificar i sostenir a mitjà-llarg termini**, sense esperar resultats immediats.

De la mateixa manera que en els informes anteriors, **la segona part aborda qüestions com ara el desenvolupament i la cooperació territorial, la sostenibilitat del patrimoni cultural, l'educació artística i el creixement de la nova indústria audiovisual** a través dels articles de María Ángeles Querol, [Jorge Fernández](#) [7], Raquel Caerols, Concepción Cascajosa i [Juan Arturo Rubio](#) [8].

L'informe conclou amb l'article de Patricia Corredor dedicat als resultats de dues enquestes sobre l'estat de la cultura a Espanya l'any 2020; una d'elles hauria hagut de ser presentada al març mentre que la següent té com a objectiu actualitzar la primera i contextualitzar-la en el marc de les noves circumstàncies marcades per la

pandèmia. Corredor considera que l'última no anul·la la validesa de la primera, ja que aquesta "ofereix una fotografia a principis d'any de la consciència i opinió dels 96 agents culturals espanyols de set sectors en aquells moments, marcats per la constitució del nou Govern i les expectatives suscidades."

Enquesta realitzada abans de l'arribada de la COVID-19

L'enquesta demostra com a inicis d'any s'havia arribat a recuperar la puntuació que tenia la cultura l'any 2011:

Gráfico 1. EVOLUCIÓN DE LA CALIFICACIÓN DEL ESTADO DE LA CULTURA EN ESPAÑA 2011-2020

Entre els aspectes valorats com a **punts forts de la cultura espanyola** destaquen l'aprofitament de les noves xarxes per a connectar amb els nous públics, amb 7,5 punts, seguida del potencial de la xarxes digitals per fer córrer la veu entre els usuaris, amb una puntuació del 6,9.

Cuadro 1. LOS PUNTOS MÁS FUERTES DE LA CULTURA EN ESPAÑA 2020

Pel que fa als **punts dèbils**, la pitjor puntuació se l'endú la remuneració que obtenen els creadors, la qual no es considera suficientment justa per part dels enquestats i només aconsegueix 3,4 punts. La projecció exterior de les

PYMES culturals també es considera insuficient, amb una puntuació de 3,6 punts.

Cuadro 2. LOS PUNTOS MÁS DÉBILES DE LA CULTURA EN ESPAÑA EN 2020

Enquesta realitzada després de l'arribada de la COVID-19

Aquesta enquesta complementària, afirma Corredor, "resulta altament il·lustrativa de les frustracions i esperances del món cultural espanyol en temps de crisi de vírica."

Els enquestats suspensen les mesures dutes a terme per l'Estat Espanyol per tal de front a la inesperada crisi. En general, es mostren decebuts per la lenta i deficient reacció dels governs davant la gravetat del problema, així com pel paper secundari que atorguen a la cultura.

LA REACCIÓN DEL ESTADO ESPAÑOL

Al mateix temps, però, es percep una **consciència col·lectiva sobre la insubstituïble acció pública per tal de recuperar el teixit social i econòmic perdut**. En aquesta mateixa línia, l'enquesta també mostra consens en relació a la importància d'**exercir una política coherent capaç de construir una cultura sostenible**.

Després de gairebé 7 mesos, la presentació de l'informe va tenir lloc el passat 16 de setembre i la podeu escoltar aquí:

També podeu consultar aquest [article](#) [9] dedicat a l'informe.

PDF [Informe sobre el estado de la Cultura 2020. La acción cultural exterior de España. Análisis y propuestas para un nuevo enfoque \(ICE 2020\)](#) [4]

HTML [Informe sobre el estado de la Cultura 2020. La acción cultural exterior de España. Análisis y propuestas para un nuevo enfoque \(ICE 2020\)](#) [10]

[Inicieu sessió](#) [11] o [registreu-vos](#) [12] per enviar comentaris

Categories: Informe estadístic

Categories: Informe d'anàlisi

Categories: Anuari

Tags: polítiques públiques

Tags: Espanya

Tags: COVID-19

- [13]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2020/estat-cultura-espanya>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://www.fundacionalternativas.org/cultura-y-comunicacion>

[3] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/cultura-local>

[4] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/informe_sobre_el_estado_de_la_cultura_2020.pdf

[5] <http://interaccio.diba.cat/members/zamoranoma>

[6] <http://interaccio.diba.cat/members/martinellsa>

[7] <http://interaccio.diba.cat/members/fernandezlj>

[8] <http://interaccio.diba.cat/members/rubioaros>

[9] <https://elsiglodeuropa.es/plan-de-choque-para-una-cultura-en-precario/>

[10] <https://www.fundacionalternativas.org/las-publicaciones/informes/informe-sobre-el-estado-de-la-cultura-2020-la-accion-cultural-exterior-de-espana-analisis-y-propuestas-para-un-nuevo-enfoque>

[11] <http://interaccio.diba.cat/>

[12] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[13] <https://interaccio.diba.cat/node/8352>